

Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ Αὐτοῦ (10ῆ Ἰουνίου)

**Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Μαξίμοβιτς
Μητροπολίτου Τομπόλσκ τῆς Σιβηρίας ***
(† 10.6.1715)

*Μία μεγάλη φυσιογνωμία
τῆς Ἐκκλησίας,
ἓνας ἔξοχος Ἱεράρχης,
μεγάλος ἀσκητής,
ποιητῆς θείας ἐμπνεύσεως,
διδάσκαλος, ἱεραπόστολος,
φιλόπτωχος,
ὁ τελευταῖος ἐπίσημος
διακηρυχθεὶς Ἅγιος
τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ρωσίας,
ὁ μακρυνὸς πρόγονος τοῦ
νεοφανοῦς Ἁγίου Ἰωάννου
Μαξίμοβιτς
Ἀρχιεπισκόπου Σαγγάης
καὶ Σάν Φραντσίσκο
τοῦ Θαυματουργοῦ,
τοῦ ὁποίου ἦταν ὁ οὐράνιος
προστάτης, τὸ πρότυπο
καὶ ὁ ὁδηγὸς*

Η ΜΕΓΑΛΗ Μονὴ τῶν Σπηλαίων τοῦ Κιέβου ἦταν ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν Ρωσία μία πηγὴ Ἀγιότητος γιὰ ὅλη τὴν ρωσικὴ γῆ. Ἡ Μονὴ κατεστράφη κατὰ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Τατάρων τὸν ΙΓ΄ αἰῶνα.

ὅμως, ἀνακαινίσθηκε ἀργότερα καὶ κατὰ τὸν ΙΖ΄ αἰῶνα εἰσῆλθε καὶ πάλι σὲ μία περίοδο πνευματικῆς ἀνθήσεως, ἡ ὁποία παρήγαγε μία ὀλόκληρη σειρά Ἁγίων Ἱεραρχῶν. Μεταξὺ αὐτῶν, τὰ ὀνόματα τῶν περισσότερο ἐγγυτέρων καὶ σχετισθέντων μὲ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη, ἦσαν ὁ Ἅγιος Δημήτριος τοῦ Ροστῶβ (1651-1709), ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος τοῦ Τσερνιγκῶφ (1630-1696), καὶ ὁ Μακάριος Φιλόθεος τοῦ Τομπόλσκ († 1727)· μόλις δὲ κάπως ἀργότερα ὑπῆρξαν τέτοιοι Ἅγιοι ἄνδρες ὅπως ὁ Ἅγιος Ἰννοκέντιος τοῦ Ἰρκούτσκ (1680-1731), ὁ Ἅγιος Ἰωάσαφ τοῦ Μπελγκορόντ (1705-1754) καὶ ὁ Ἅγιος Παῦλος τοῦ Τομπόλσκ (1705-1770). Σὲ αὐτὴ τὴν χορεία τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τοῦ Τομπόλσκ κατέχει ἐξέχουσα θέσι.

* * *

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, μέλος τῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας τῶν Μαξιμόβιτς, ἡ ὁποία ἔχει ὑψηλῆς ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τῶν Τσάρων τῆς Ρωσίας, γεννήθηκε τὸ ἔτος 1651 στὴν πόλι τοῦ Νεξίν στὴν κεντρικὴ Ρωσία καὶ εἶχε ἄλλα πέντε ἀδελφία. Ἦδη ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικία ἐπεδείκνυε ἰδιαίτερη κλίσι στὴν ἀνάγνωσι τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἔργων τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ ἀγαποῦσε νὰ παρακολουθῆ τις Ἱερὲς Ἀκολουθίες στὸν Ναό. Αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς θρησκευτικὸς προσανατολισμὸς του κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικία ἦταν καθοριστικῆς σημασίας γιὰ ὅλη τὴν μετέπειτα ζωὴν του.

Ὁ μελλοντικὸς Ἱεράρχης ἐσπούδασε στὸ Ἱεροσπουδαστήριον τοῦ Μητροπολίτου Πέτρου Μογίλα στὸ Κίεβο, τὸ ὁποῖο μετετρέπη ἀργότερα σὲ Θεολογικὴ Ἀκαδημία. Ἐκεῖ ἔμαθε νὰ ἀγαπᾷ τις θεολογικὰς μελέτες, σὲ τίς ὁποῖες ἔδωσε τὸν ἑαυτὸν του μὲ ὅλο τὸ νεανικὸν του σφρίγος καὶ ἐπεράτωσε τὸ πρόγραμμα τῶν σπουδῶν ἐξοχα.

Παρέμεινε ἐκεῖ ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη, προκειμένου νὰ διδάξῃ, καὶ ἀπεδείχθη ἕνας ἐπιμελής καθηγητὴς καὶ ἕνα βαθειὰ θρησκευτὸν πρόσωπον.

Ταυτόχρονα, ἀπὸ τις ἐπισκέψεις του στὴν Μονὴ τῶν Σπηλαίων τοῦ Κιέβου, ἐνεφτυεῦθη εἰς αὐτὸν ὁ διακαὴς πόθος γιὰ τὴν Μοναχικὴν ζωὴν, καὶ ἔτσι ἐκάρῃ ἐκεῖ Μοναχός. Στὴν Λαύρα, ὁ νεαρὸς ἀσκητὴς ἀπεδείχθη ὡς ἰδιαίτερα χαρισματοῦχος στὰ γράμματα καὶ στὴν ἱερὰ τέχνην τοῦ θείου κηρύγματος.

Ὅταν τὸ 1677 οἱ Τούρκοι ἀπειλοῦσαν νὰ ἐπιτεθοῦν στὴν Οὐκρανία, ὁ τότε Ἱερομόναχος Ἰωάννης ἐξέλεγε ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα, παρὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας του, ὡς ἀντιπρόσωπός Αὐτῆς στὸν Τσάρο Θεόδωρο Ἀλεξέγιεβιτς, γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια πρὸ τῆς ἀπειλῆς νὰ καταστραφῇ ἡ Λαύρα.

Ὁ Τσάρος τότε ἔστειλε ἕνα ἰσχυρὸ στρατιωτικὸ ἄγημα καὶ ὤρισε τὴν Μονὴ Σθένσκυ, πλησίον τοῦ Μπριάνσκ, γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς καταφύγιον τῶν Μοναχῶν τῆς Λαύρας σὲ περίπτωσι ἐπιθέσεως, ὁ δὲ Ἱερομόναχος Ἰωάννης διωρίσθη ὡς Ἠγούμενος αὐτῆς.

Έτσι, ο ταπεινός ασκητής ἐξῆλθε ἀπὸ τὰ ἅγια Σπήλαια τοῦ Κιέβου καὶ ἐτοποθετήθη ὑψηλὰ ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ λάμψη ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

* * *

Τὴν ἐπομένη εἰκοσαετία, ὁ πάτερ Ἰωάννης ἐτοποθετήθη στὴν Ἡγουμενεία διαφόρων Μονῶν τῆς νοτίου Ρωσίας καὶ ἐνέπνεε τοὺς Μοναχοὺς μὲ τὸ προσωπικὸ του παράδειγμα καὶ τὴν μεγάλη του ἀσκητικότητα.

Ἡ ἁγία ζωὴ καὶ τὰ μεγάλα χαρίσματα τοῦ Ἡγουμένου Ἰωάννου περιῆλθαν σύντομα στὴν προσοχὴ τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Τσερνιγκώφ. Ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος ἦταν ὑπόδειγμα Ἱεράρχου καὶ Ὁρθοδόξου φωτιστοῦ, πλήρης διακαοῦς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως στὸ ποιμνίό του. Μετὰ τὴν κοίμησί του ἐξεδήλωσε τὴν μεγαλωσύνη του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ πλήθους τῶν θαυματουργιῶν του μέσῳ τῶν ἀδιαφθόρων Λειψάνων του. Αὐτὸς λοιπὸν ἐκάλεσε τὸν Ἅγιο Ἰωάννη, μὲ τὴν σκέψι νὰ τὸν ἀφήσῃ ὡς διάδοχό του στὸ Τσερνιγκώφ. Τὸ ἔτος 1695 τὸν ἀνύψωσε σὲ Ἀρχιμανδριτὴ τῆς Μονῆς Ἐλέτσκι, τῆς ὁποίας κάποτε ὁ ἴδιος εἶχε διατελέσει Ἡγούμενος.

Τὸ ἐπόμενο ἔτος, 1696, ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος ἐκοιμήθη, ὅμως ἡ ἐγγύτητά του στὸν ἐκλεγμένο του διάδοχο δὲν σταμάτησε μὲ τὴν κοίμησί του διότι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἦταν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὴν πρώτη θαυματουργικὴ θεραπεία ἀπὸ τὶς προσευχὰς τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου. Στὸν Ἅγιο Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος ἦταν σοβαρὰ ἄρρωστος μὲ γρίπη καὶ σχεδὸν πλησίον τοῦ θανάτου, ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος ἐφανίσθη καὶ τοῦ εἶπε:

«Μὴ θλίβεσαι, ἀδελφέ· ὁ Κύριος εἰσάκουσε τὶς προσευχὰς σου καὶ θὰ γίνῃς καλά. Σήκω ἀπὸ τὸ κρεβάτι σου καὶ ἐτοιμάσου νὰ τελέσῃς τὴν Θεία Λειτουργία· αὐτὸ θὰ εἶναι ἓνα σημεῖο σὲ σένα»!...

Ὁ Ἅγιος σηκώθηκε πράγματι μετὰ τὸ ὄραμα καὶ εἰδοποίησε τὸν βοηθό του ὅτι θὰ λειτουργοῦσε τὴν ἐπομένη ἡμέρα. Ὅμως, ἐξ αἰτίας τῆς καταστάσεώς του, αὐτὸ θεωρήθηκε ὡς παραλήρημα.

Ἐν τούτοις, τὴν ἐπομένη ἡμέρα ὁ Ἅγιος, ἥδη ὑγιής, ἐτέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία. Μετὰ τὴν θεραπεία του αὐτῆ, ἡ Ἅγιος Ἰωάννης ὤρισε νὰ

άνοιχθῆ τὸ σπήλαιο, ὅπου εἶχε ταφῆ ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος, καὶ κρέμασε ἐκεῖ ἓνα μεγάλο πορτραῖτο τοῦ θεραπευτοῦ του, ἐνῶ ὁ ἴδιος συνέθεσε μερικοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους ἐπέγραψε εἰς αὐτό.

* * *

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ὡς ὁ ἀναμενόμενος διάδοχος τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου, ἐξελέγη ὁμόθυμα Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Τσερνιγκῶφ ἀπὸ τὸν τοπικὸ Κλῆρο καὶ τοὺς ἐπισήμους, καὶ ἐστάλη στὴν Μόσχα μὲ τὸ αἶτημα στὸν Τσάρο καὶ τὸν Πατριάρχη νὰ χειροτονηθῆ γιὰ τὸ Τσερνιγκῶφ. Ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία του ἐτελέσθη τὴν 10ῃ Ἰανουαρίου τοῦ 1697.

Τὸ Τσερνιγκῶφ ἦταν μία ἀνθοῦσα πόλις πλησίον τοῦ Κιέβου. Ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος εἶχε συμβάλλει μεγάλως στὸν Ὁρθόδοξο φωτισμὸ καὶ καταρτισμὸ τῆς Ἐπαρχίας του, καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ὁ ἄξιος διάδοχός του, ἀνέλαβε αὐτὸ τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖο ὁ μέγας Ἅγιος τοῦ εἶχε κληροδοτήσει.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης κατενόησε καλῶς, ὅτι γιὰ νὰ ὑπάρξουν καρποφόρα ἀποτελέσματα στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐπαρκοῦσαν μόνον οἱ προσωπικὲς του προσπάθειες. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ἐργάσθηκε γιὰ τὴν μόρφωσι τοῦ Κλήρου του. Πρὸς τοῦτο, ἵδρυσε ἓνα ἐπαρχιακὸ Ἱεροσπουδαστήριον, ὅμοιον μὲ τὴν Ἀκαδημία τοῦ Κιέβου, τὸ ὁποῖο ἐπρόκειτο νὰ ἀποδῆ, σύμφωνα μὲ τὸν σκοπὸ τοῦ Ἁγίου, ἓνα διδασκαλεῖο φωτιστικῆς εὐσεβείας. Τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο τῆς θεολογικῆς μορφώσεως ποὺ παρείχε καὶ τῆς διδασκαλίας του τῶν κανόνων τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς, ἔκαναν τὸ Ἱεροσπουδαστήριον αὐτὸ εὐρέως γνωστὸ. Ἀπετέλεσε δὲ τὸ πρότυπο γιὰ τὰ Σεμινάρια ποὺ ἄρχισαν νὰ ἰδρύνονται καὶ σὲ ἄλλες Ἐπαρχίες.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἀγωνιζόταν πάντοτε νὰ ζῆ τὴν ζωὴ τοῦ ποιμνίου του. Ἐδίδασκε τὶς ἀλήθειες τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς σὲ μία μορφὴ προσιτῆ καὶ στοὺς ἀπλουστέρους τῶν ἀκροατῶν του, καὶ παρέπεμπε στὶς χαριτόβρυτες δυνάμεις τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες βοηθοῦν στὴν σταθερὴ βίωσι τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας.

Οἱ ὑψηλὲς ἀρετές, μὲ τὶς ὁποῖες καταυγαζόταν ἡ ζωὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, κατοπτρίζονται ἐπίσης στὶς πολλὰς του συγγραφάς, ἓνας κατάλογος τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς ἔργα:

1. *Καθρέπτis Ἠθικῆς Διδασκαλίας, 1703 καὶ 1707.*
2. *Ἀλφαριθμητῆριον τῶν Ἁγίων (σὲ στίχους), 1705.*
3. *Ὡ Μητρόθεε Παρθένε (σὲ στίχους), 1707.*
4. *Ἐρμηνεία στὸν Πεντηκοστὸ Ψαλμὸ, 1708.*
5. *Μελέτη στὸ «Πάτερ ἡμῶν» (σὲ στίχους), 1709.*
6. *Οἱ Ὁκτὼ Μακαρισμοὶ τοῦ Εὐαγγελίου (σὲ στίχους), 1709.*
7. *Ἡ Βασιλικὴ Ὁδὸς τοῦ Σταυροῦ, 1709.*

8. Θρησκευτικές Ἀνταύγιες, 1710-11.

9. Ἡλιοτρόπιον, 1714.

(Ἔλα ἐκδοθέντα στὸ Τσερνιγκώφ).

* * *

Τὸ σπουδαιότερο ἔργο του, τὸ *Ἡλιοτρόπιον*, ἄρχισε νὰ συγγράφεται ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη ὅταν ἦταν ἀκόμη καθηγητὴς στὴν Ἀκαδημία τοῦ Πέτρου Μογίλα στὸ Κίεβο. Ἐκδόθηκε στὰ λατινικά, μόνον δὲ ἀργότερα, στὸ Τομπόλσκ, ὅταν ὠλοκλήρωσε αὐτὸ στὴν τελικὴ του μορφή, τὸ ἐξέδωσε στὰ σλαβονικά. Ὁ τίτλος εἶναι ἡ ἑλληνικὴ λέξις γιὰ τὸν ἡλίανθο. Ἡ εἰκόνα τοῦ ἡλίανθου, ἀγαπητὴ στὸν Ἅγιο ἀπὸ τὴν νεότητά του, ἦταν γι' αὐτὸν μία ἀναλογία, ἡ ὁποία βοηθεῖ στὴν ἐξήγησι τῆς συμφωνίας τοῦ ἀνθρωπίνου θελήματος μὲ τὸ θεῖον θέλημα. Ὁ ἡλίανθος ἔχει ὡς ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τὴν καθημερινὴ περιστροφή του, γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν κίνησι τοῦ ἡλίου. Ἡλίανθοι ὑπάρχουν παντοῦ στὴν γῆ τῆς νοτίου Ρωσίας καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ἐλκυσθῇ ἀπὸ τὸν φυσικὸ συμβολισμὸ ποὺ αὐτοὶ παρέχουν. Τὸ βιβλίον *Ἡλιοτρόπιον*, ἀσχολεῖται μὲ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀνθρώπινο θέλημα. Ἀκολουθοῦν κάποια χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ αὐτό:

«Ὁ μόνος ἀληθινὸς τρόπος γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς εὐτυχίας μας στὴν ζωὴ αὐτὴ καὶ στὴν μέλλουσα, εἶναι ἡ συνεχὴς στροφή τῆς προσοχῆς μας ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐντὸς τῆς συνειδήσεώς μας, τῶν σκέψεών μας, τῶν λόγων καὶ πράξεων, ὥστε νὰ ἀνυψωθοῦμε στὴν ἀπάθεια· τοῦτο θὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὰ λάθη μας στὴν ζωὴ καὶ θὰ μᾶς δείξῃ τὴν μόνη ἀληθινὴ ὁδὸ τῆς σωτηρίας. Αὐτὴ ἡ ὁδὸς εἶναι ἡ πλήρης παράδοσις ὀλοκλήρου τῆς ὑπάρξεώς μας, ὀλοκλήρου τοῦ ἑαυτοῦ μας σὲ ὅλες τὶς περιστάσεις τῆς ζωῆς μας, στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὡς σύμβολο αὐτῆς τῆς στροφῆς μας στὸν Θεό, μπορούμε νὰ πάρουμε τὴν ἀνάπτυξι τοῦ ἡλίανθου· ἄς εἶναι αὐτὸ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας.

»Χριστιανέ! Παρατήρησε μιὰ γιὰ πάντα πῶς ὁ ἡλίανθος ἀκόμη καὶ τὶς κατηφεῖς ἡμέρες ἀκολουθεῖ τὴν καθωρισμένην του πορεία, ἀναζητώντας τὸν ἥλιο μὲ τὴν ἀπαράλλακτὴ ἀγάπη καὶ φυσικὴ του ἔλξι γι' αὐτόν. Ὁ ἥλιος μας, ποὺ φωτίζει τὸν δρόμο μας στὸν κόσμον τοῦτο, εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· δὲν φωτίζει πάντοτε τὸν δρόμον μας στὴν ζωὴ δίχως σύννεφα· συχνὰ οἱ φωτεινὲς ἡμέρες ἀκολουθοῦνται ἀπὸ κατηφεῖς· ἐμφανίζονται βροχές, ἄνεμοι, καταιγίδες... Ὅμως, ἡ ἀγάπη μας γιὰ τὸν Ἅγιο

μας, για τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἅς εἶναι τόσο ἰσχυρή, ὥστε νὰ συνεχίζουμε, ἀναπόσπαστοι ἀπὸ αὐτό, ἀκόμη καὶ στὶς ἡμέρες τῆς δυστυχίας καὶ τῆς θλίψεως, ὅπως τὸν ἠλίανθο στὶς κατηφεῖς ἡμέρες, νὰ πλέουμε ἀπλανῶς στὴν θάλασσα τῆς ζωῆς, ἀκολουθοῦντες τὶς ἐνδείξεις τοῦ “βαρομέτρου” καὶ τῆς “πυξίδος” τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖο μᾶς ὁδηγεῖ μέσα στὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς αἰωνιότητος».

Στοὺς λόγους τοῦ ἀσκητοῦ αὐτοῦ τῆς πίστεως τοποθετεῖται ἐνώπιόν μας ὁ πνευματικὰ μεταμορφωμένος ἄνθρωπος, γεμᾶτος μὲ τὴν ἀποφασιστικότητα νὰ δεχθῆ σὲ ὅλα τὰ πράγματα τὸ ἀγαθὸ καὶ τέλειο θέλημα τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός. Λέγει ὁ Ἅγιος:

«Θὰ φανῆ σὲ μᾶς, ὅτι εἴμεθα ὑστερημένοι τῶν πάντων ἔστω κι ἂν ἔχουμε μεγάλη ἀφθονία σὲ ὅλα, θὰ εἴμεθα πάντοτε φοβισμένοι, ἀπογοητευμένοι, ἐκνευρισμένοι, ἀπελπισμένοι, γεμᾶτοι πάντοτε ἀπὸ φροντίδες καὶ ποικίλες ἀνησυχίες, θλίψι καὶ μάταιο στεναγμὸ, μέχρι πὺν εἰλικρινὰ ἐπιστρέφουμε στὸν Θεὸ καὶ παραθέσουμε ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους πλήρως στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὸν ἠλίανθο πὺν στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιο. Ἄς ἀρχίσουμε νὰ ἐξετάζουμε ἐπιμελῶς τὰ ὁρατὰ σημάδια τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στὰ γεγονότα καὶ ἅς συμμορφώνουμε τὸ θέλημά μας πρὸς αὐτά. Ἄς εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὁ καθοδηγητικὸς μας ἀστέρας στὴν ζωὴ, καὶ ἅς ἐγγράφουμε καὶ διατηροῦμε ὁ κάθε ἓνας ἀπὸ ἐμᾶς πάντοτε στὴν καρδιά μας αὐτὸ τὸ πρᾶγμα: “Εἶη τὸ Ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον!”».

* * *

Τὸ ἔτος 1700 ὁ Τσάρος Πέτρος ἔδωσε ἐντολὴ στὸν Μητροπολίτη τοῦ Κιέβου νὰ ἐπιλέξῃ ἓναν κατάλληλο ὑποψήφιο γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου στοὺς εἰδωλολάτρεις τῶν τεραστίων ἐκτάσεων τῆς Σιβηρίας. Δύο ἀπὸ τοὺς ἐγγυτέρους συμμαθητὰς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐξελέγησαν γιὰ τὸ καθῆκον αὐτὸ καὶ διωρίσθηκαν στὴν ταχέως ἀναπτυσσομένη Σιβηριανὴ Ἐπαρχία τοῦ Τομπόλσκ. Ἡ πρώτη ἐκλογὴ ἦταν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (Τουπτοῦλο), ὁ ὁποῖος ὅμως, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπισηλοῦς ὑγείας του, δὲν ἐστάλη ποτὲ στὸ Τομπόλσκ, ἀλλὰ στὸ Ροστώβ· στὴν θέσι του, ὁ Μακάριος Φιλόθεος (Λεσίνσκυ) ἔγινε Μητροπολίτης καὶ ἐστάλη στὸ Τομπόλσκ καὶ ὁ ζῆλος του, ἡ ἀσκητικὴ του ζωὴ καὶ ἡ ἀγάπη του γιὰ τοὺς ἐντοπίους συνέβαλαν στὸ νὰ ἀναγνωρισθῆ ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους Ἱεραποστόλους τῆς Ρωσίας.

Τὸ 1709 ὁ Μητροπολίτης Φιλόθεος ἀρρώστησε, σκεπτόμενος δὲ ὅτι τὸ τέλος του ἐγγύζει, ἔλαβε τὸ Μέγα Σχῆμα καὶ ἀποσύρθηκε στὴν ἐπιτέλει

ἀσκητικῶν ἔργων. Ὁ φίλος του Ἅγιος Ἰωάννης ἐκλήθη γιὰ νὰ τὸν διαδεχθῆ στὴν καθέδρα τοῦ Τομπόσκ.

Στὸ Τσερνιγκῶφ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης εἶχε στὸ μεταξύ κερδίσει τὸν ἀναντίρρητο σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ ποιμνίου του, μὲ τὸ νὰ εἶναι γνωστὸς ὡς μεγάλος ἄνθρωπος προσευχῆς καὶ ὡς μία ἐξέχουσα φυσιογνωμία τῆς Ἐκκλησίας. Ἦταν ἐπίσης ἐστολισμένος μὲ ὑπερφυσικά χαρίσματα, ὅπως γιὰ παράδειγμα μὲ τὴν ικανότητα νὰ βλέπῃ τὸ μέλλον· εἶχε προεῖπει τὴν νίκη τοῦ Τσάρου Πέτρου ἐπὶ τῶν Σουηδῶν καὶ στὰ Χρονικά τοῦ Τομπόσκ ἀνεγράφη ὅτι προεῖδε τὴν εἰσβολὴ τοῦ Ναπολέοντος ἕναν αἰῶνα ἐνωρίτερα!

* * *

Στὰ μέσα τοῦ ἔτους 1711, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἔφυγε ἀπὸ τὸ Τσερνιγκῶφ μὲ τὸν πολιτισμὸ του, γιὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸ ψυχρὸ καὶ πρωτόγονο Σιβηριανὸ μέτωπο. Γιὰ προστασία του, πῆρε μαζί του ἕνα ἀντίγραφο τῆς θαυματουργοῦ Θεομητορικῆς Εἰκόνας τοῦ Τσερνιγκῶφ τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ Ἰλίν, ἡ ὁποία ὀλίγες μόλις δεκαετίες πρὶν εἶχε ἐκδηλώσει τὸ σπάνια θαῦμα τῆς ροῆς τῶν δακρῶν καὶ εἶχε ἐπιτελέσει ἕκτοτε ἀναρίθμητες θαυματουργικὰς ἰάσεις.

Ἐφθασε στὰ μέσα τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, μὲ μία μεγάλη συνοδεία: ψάλτες, μορφωμένους Κληρικούς, ἐπισκοπικά ἄμφια, λειτουργικά βιβλία, μαζί μὲ ἄρκετὰ μεγάλα κιθώτια. Ἀμέσως ἐκέρδισε τὸν σεβασμὸ καὶ τὸν θαυμασμὸ ὄλων καὶ μπόρεσε, χωρὶς δυσκολίες, νὰ ἀσχοληθῆ μὲ ἱεραποστολικὰς δραστηριότητες.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, φίλος πάντοτε τῆς μορφώσεως, ἐπέδειξε ἀγαπητικὴ φροντίδα γιὰ τὴν Σλαβο-Λατινικὴ Σχολή, τὴν ὁποίαν εἶχε ἰδρύσει ὁ προκάτοχός του. Προσέθεσε μαθήματα ἀγιολογίας. Ἀνέλαβε τὸ τοπικὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο, προτρέποντας τὸν Μεγαλόσχημο Μητροπολίτη Φιλόθεο νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστὸ σὲ ἀπομακρυσμένες ἄγριες φυλές. Ἐπίσης, ἀπέστειλε μία καλὰ ἐφοδιασμένη ἀποστολὴ στὸ Πεκίνο τῆς Κίνας.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἀγαποῦσε νὰ εὐεργετῆ ἐν κρυπτῶ· ἔστειλε χρήματα καὶ διάφορα ἄλλα πράγματα μέσῳ ἐμπίστων προσώπων σὲ οἰκίαι πτωχῶν καὶ εἰδικὰ χηρῶν. Πήγαινε σὲ κάποιον παράθυρο, κτυποῦσε καὶ ἔλεγε: «Δεχθῆτε αὐτὸ στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», καὶ ἀμέσως ἔφευγε. Ἐλυπεῖτο εἰδικὰ τοὺς πτωχοὺς Κληρικούς. Πήγαινε μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ ὅπου ὑπῆρχε πόνος καὶ ἀνάγκη. Ἀγαποῦσε νὰ μεταδίδῃ στὶς φυλακὰς παρηγοροῦσε, ἐδίδασκε καὶ ἐπίσης γέμιζε τοὺς φυλακισμένους μὲ δῶρα. Ποτὲ δὲν πήγαινε ἀπλῶς μία ἐπίσκεψι κάπου, καὶ ποτὲ δὲν εἰσερχόταν σὲ οἰκίαι πλουσίων.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, παρὰ τὴν ἐνασχόλησί του μὲ τὶς πολλὰς ποιμαντικὰς φροντίδες, ζοῦσε ἐπίσης μία ζωὴ αὐστηροτάτης ἀσκήσεως. Στὴν προσωπικὴ

του ζωῆ ἦταν εἰρηνικός, ταπεινός, συμπαθῆς καὶ πολὺ αὐστηρὸς μὲ τὸν ἑαυτό του. Μὲ τὸ νὰ εἶναι ἰδιαίτερα φίλεργος, ποτὲ δὲν ἔμενε ἀργός: πάντοτε διάβαζε ἢ ἔγραφε, δίδασκε ἢ σκεπτόταν. Καὶ πάνω ἀπ' ὅλα προσευχόταν κλεινόταν στὸ κελλί του, καὶ προσευχόταν γιὰ ὥρες στὰ γόνατά του...

* * *

Γιὰ τὶς εὐάρεστες στὸν Θεὸ πράξεις του, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἀξιώθηκε τοῦ χαρίσματος τῆς κοιμήσεως τῶν δικαίων, τὸ ὁποῖο ἀπεκάλυψε τὴν ἀγιότητα τῆς ἐπιγείου ζωῆς του. Προβλέπων τὸν ἐπικείμενο θάνατό του, προετοιμάσθηκε γι' αὐτόν: τὸ προηγούμενο ἀπόγευμα πῆγε γιὰ Ἐξομολόγησι, καὶ τὴν ἐπομένη ἡμέρα, 10ῆ Ἰουνίου τοῦ 1715, ἐτέλεσε ἐόρτια τὴν Θεία Λειτουργία. Κατόπιν, ὅπως συνήθιζε κατὰ τὶς μεγάλες ἐόρτιες ἡμέρες, παρέθεσε δεῖπνο στὸν χῶρο διαμονῆς του γιὰ τοὺς Κληρικούς τῆς πόλεως καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς. Ὁ ἴδιος ὑπηρετοῦσε τοὺς τελανταίους, δηλαδὴ τοὺς πτωχοὺς, ὑπακούων ἔτσι κατὰ γράμμα στὴν προτροπὴ τοῦ Εὐαγγελίου: «Ὅταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων» (Λουκ. ιδ' 13-14).

Μετὰ τὸ δεῖπνο, ὁ Ἅγιος ἀποχαιρέτησε συγκινητικὰ τοὺς Κληρικούς του, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκράτησε γιὰ λίγο δύο ἀπὸ τοὺς πλέον ἀγαπητοὺς του Ἱερεῖς. Τί εἶπε σὲ αὐτούς, δὲν ἔγινε ποτὲ γνωστό. Ἀφοῦ τοὺς ἀπέλυσε, ἐκλείσθη στὰ ἐσωτερικά του δάματα.

Πρὶν ἀπὸ τὸν Ἑσπερινό, ὅταν ἐξητήθη, ὅπως ἐσυνηθίζετο, ἡ εὐλογία τοῦ Μητροπολίτου γιὰ νὰ σημάνουν οἱ καμπάνες, οἱ ὑπηρετεῖς του πῆγαν πολλὲς φορὲς στὸ δωμάτιό του, κτύπησαν καὶ τὸν ἐκάλεσαν ὅμως, ἡ πόρτα δὲν ἄνοιγε καὶ δὲν ἄκουγαν ἀπόκρισι. Οἱ κάτοικοι τοῦ Τομπόσκ, οἱ ὁποῖοι ἐσέβοντο βαθέως καὶ ἀγαποῦσαν τὸν Μητροπολίτη, δὲν ἄκουσαν τὶς καμπάνες νὰ σημαίνουν γιὰ τὸν Ἑσπερινὸ τὴν καθωρισμένη ὥρα καὶ ἔχοντες περιέλθει σὲ κατάστασι ἀπορίας ἀπὸ τὶς διαδόσεις πού ἔκαναν γρήγορα τὸν γύρω τῆς πόλεως γιὰ τὸν ἐντελῶς ἐξαιρετικὸ ἀποχαιρετισμὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου στοὺς Κληρικούς του, συγκεντρώθηκαν σὲ μεγάλα πλήθη στὸν χῶρο πρὸ τῆς ἐπισκοπικῆς κατοικίας. Τελικά, ὁ Σιδηριανὸς κυβερνήτης, Πρίγκηπας Γκαγκάριν, ἔφθασε καὶ μετὰ καὶ ἀπὸ νέες μάταιες ἀπόπειρες κλήσεως τοῦ Μητροπολίτου, ἔλαβε τὴν εὐθύνη καὶ διέταξε νὰ θραυσθῇ ἡ πόρτα. Καὶ ὅλοι κοίταξαν μέσα: Ὁ Μητροπολίτης Ἰωάννης, σὲ στάσι προσευχῆς, ἦταν γονατισμένος πρὸ τῆς ἀγίας Εἰκόνας τῆς Θεοτόκου τοῦ Τσερνιγκῶφ - ἦδη ἀπὸ πολλοῦ νεκρός.

Ὁ θάνατός του ἀπεκαλύφθη ὑπερφυσικὰ στὸν ἀγαπητό του ἐν Χριστῷ ἀδελφό. Τὴν ἴδια ἡμέρα, ὁ Μακάριος Φιλόθεος, ἐνῶ εὐρίσκετο μίλια μακρὰ

στὶς ἄγριες περιοχὲς τοῦ ποταμοῦ Κόντα, εἶπε σὲ ἐκείνους πού τὸν περιέβαλαν: «Ὁ ἀδελφός μας Ἰωάννης ἐκοιμήθη. Ἄς φύγουμε ἀπὸ ἐδῶ» καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψε στὸ Τομπόλσκ...

* * *

Ὁ Ἅγιος ἐτάφη στὸν Καθεδρικό Ναό, μὲ μεγάλο θρῆνο τοῦ ποιμνίου του. Ὅμως, ἀμέσως μία σειρὰ ὀραμάτων καὶ θαυμασῶν ἐπεμβάσεων ἀκολούθησε, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχη καὶ ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀγιότητός του καὶ τὸ Τομπόλσκ περιμένε ὑπομονετικά γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐπισήμου Διακηρύξεώς του.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἀναμονὴ διήρκεσε 200 ἔτη (!), ἀκόμη δὲ καὶ τότε σχεδὸν θὰ ἀνεβάλετο ἐξ αἰτίας τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Χρειάστηκε ἡ ἐπίμονη παρέμβασι τοῦ τοπικοῦ Ἐπισκόπου Βαρνάβα, τοῦ μελλοντικοῦ Πατριάρχου Ἁγίου Τύχωνος καὶ τοῦ Βασιλομάρτυρος Τσάρου Ἁγίου Νικολάου τοῦ Β΄, ὥστε νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀπὸ μακροῦ ἀναμενομένη Διακήρυξις, ἡ ὁποία τελικῶς ἔλαβε χώρα τὴν 10ῃ Ἰουνίου τοῦ 1916, παρουσίᾳ ὄλων τῶν Σιβηριανῶν Ἱεραρχῶν καὶ δεκάδων χιλιάδων Ὀρθοδόξων πιστῶν ἀπὸ ὅλη τὴν Ἁγία Ρωσία. Ἦταν ἡ τελευταία Διακήρυξις Ἁγίου προτοῦ νὰ ξεσπάσῃ ἡ σατανικὴ Ἐπαναστατικὴ λαίλαπα.

Τὰ ἀδιάφθορα Λείψανα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου φυλάσσονται μέχρι σήμερα στὴν πόλι τοῦ Τομπόλσκ.

Ταῖς τοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου Ἰωάννου ἀγίαις πρεσβείαις Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς!

(*) Μετάφρασις ἀπὸ τὰ ἀγγλικά. Περιοδ. «The Orthodox Word», Vol. 2, No 5(11)/ November-December 1966, pp. 158-165.

Ἄπολυτίκιον. Ἦχος δ΄.

Εὐσεβείας ὁδηγέ, ὀρφανῶν χορηγέ, θλιβομένων ἀντιλήπτωρ, ἀσθενούντων ἰατρὲ ἄμισθε· τῶν ψυχῶν τῶν πασχόντων ταχὺς βοηθός, θερμὸς ἰκέτης ὑπὲρ πάντων πρὸς Κύριον· πάτερ ἱεράρχα Ἰωάννη, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

(μετάφρασις ἐκ τῆς σλαβονικῆς)

* * *

Ὁ εὐγνώμων καὶ ὁ ἀγνώμων ἄνθρωπος ἔναντι τοῦ Θεοῦ *

Η **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ**, στὴν διάρκειά της λύπης, διακρίνει τὸν καλὸ ἀπὸ τὸν κακὸ καὶ δείχνει καθαρὰ τι εἶναι ὁ κάθε ἕνας.

Οἱ καμπάνες, πρὶν νὰ ὑψωθοῦν στὴν θέσι τους ὑψηλά, δοκιμάζονται μὲ σφυροκοπήματα καὶ ὅταν δίδουν ἕναν δυσάρεστο ἦχο, τότε ἀπορρίπτονται.

Τέτοιο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ: δὲν ὑψώνει τοὺς ἐκλεκτοὺς του στὰ ὕψη, προτοῦ νὰ τοὺς δοκιμάσῃ μὲ συνεχεῖς σταυροὺς καὶ λύπη, γιὰ νὰ ἰδῇ τὴν ἀντοχή τους καὶ τι εἶδους καὶ πόσο εὐχάριστο ἦχο ἐκπέμπουν.

Κάποτε, ὁ Θεὸς δοκίμασε τὴν μεγάλη του «καμπάνα», τὸν Ἰώβ. Ἡ χεῖρα τοῦ Θεοῦ τὸν ἄγγισε. Θέλετε νὰ μάθετε τί ἐργαλεῖο χρησιμοποίησε; Τὴν σφύρα τοῦ κόσμου, δηλαδὴ τὸν διάβολο.

Ἔτσι, τί ἦχο αὐτὴ ἡ «καμπάνα» ἐξέπεμψε;

«*Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· εἶπὸ τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον!*» (Ἰώβ α΄ 21).

Τὶ εὐχάριστος ἦχος!

Ἔτσι, ὁ Ἰώβ ἐπρόκειτο νὰ κτυπηθῇ καὶ ἄλλο. Ἐτέθη κάτω ἀπὸ τὴν δύναμι τοῦ διαβόλου καὶ ὅλο του τὸ σῶμα ἐπλήγη ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν ἐκαλύφθη ἀπὸ πληγὰς καὶ σκώληκες καὶ ἐκάθητο στὴν κόπρου...

Ἀκούσατε τί κτυπήματα δέχθηκε; Ἀλλὰ ἀκούστε καὶ τι φωνὴ ἀνέπεμψε:

«*Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσωμεν;*» (Ἰώβ β΄ 10).

Ἔτσι, τί δυνατὴ φωνή! Ἔτσι, τί γλυκὺς ἦχος! Ποιὸς κοιμώμενος δὲν θὰ ξυπνήσῃ ἀπὸ αὐτὴν; (Ἰ. Αὐγουστίνου, Εἰς τὸν Ψαλμὸν 97).

Εὐλογημένη εἶναι αὐτὴ ἡ «καμπάνα», ἡ ὁποία ἐξέπεμψε ἕναν τέτοιο εὐλογημένο ἦχο! Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔνδειξις τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, τοῦ εὐγνώμονος ἀνθρώπου στὸν Θεό.

Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σημεῖο τοῦ ἀγνώμονος (ἀχαρίστου) ἀνθρώπου: ἂν τοῦ ἔλθῃ κάποια δυστυχία, παραπονεῖται, θρηνεῖ, ἀντιτίθεται, θλίβεται ὑπερβολικά, ἐπαινεῖ τὶς πράξεις του καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἀθωότητά του (Ἰ. Ἀντιόχου τοῦ Πανδέκτου, Λόγος ριζ΄/Περὶ εὐχαριστίας).

Τί περισσότερο θὰ μπορούσε νὰ λεχθῇ;

Ὁ καλὸς καὶ ὁ κακὸς εἶναι ὅμοιοι μὲ δύο γεμᾶτα δοχεῖα, τὸ ἕνα πλῆρες πολυτίμων ἀρωμάτων, καὶ τὸ ἄλλο πλῆρες δυσώδους ὑλικοῦ (Ἰ. Αὐγουστίνου, Ἐπιστολὴ 111/Πρὸς Θεόδωρον).

Ἔτσι, ὁ καλὸς καὶ ὁ κακὸς δοκιμάζονται συνεχῶς μὲ δυσάρεστα, χωρὶς διάκρισι· ἐν τούτοις, ἀπὸ τὴν ἴδια αὐτὴ δοκιμασία χωρίζονται ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον ἀπὸ τὴν Πάνσοφῃ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Οἱ καλοὶ, ὅταν τοὺς εὔρη ὅποιαδήποτε δοκιμασία, προσφέρουν εὐχαριστίες στὸν Θεό, ποὺ τοὺς ἀξίωσε τῆς τιμωρίας τους, ἐνῶ ὁ ἀλαζών, ὁ φιλήδονος καὶ ὁ φιλοχρήματος βλασφημοῦν καὶ παραπονοῦνται στὸν Θεό, λέγοντες: «*Ἦ Θεέ, τί κακὸ κάναμε, ὥστε νὰ πάσχουμε τόσο;*»!...

(*) *The Royal Way of the Cross of our Lord Leading to Eternal Life, p. 149-150, Canada 2002.*